

ŽIVOT

God. X.

Prosinac 1929.

Br. VI.

„Život“ — svojim prijateljima!

Ove godine navršuje se deseta obljetnica, otkako je »Život« počeo svoje apostolsko djelovanje u hrvatskom narodu. Dva lustra, deset godina! Perioda u krhkih ljudskih djela svake pažnje vrijedna! Perioda, koja zaista zaslužuje, da čovjek kratko baci pogled na srećno proteklu prošlost i da ma i nesigurna oka kuša prodrijeti u zagonetnu budućnost! Smije li »Život« Vas, svoje prijatelje, zamoliti, da skupa s njim podete do kolijevke; da skupa s njime omjerite prevaljeni put do dana današnjega; da skupa s njime ogledate njegovo iskreno nastojanje, njegov sitni rad, njegove čedne uspjehe; da s njime skupa dadnete hvalu »Ocu zvijezda, u koga nema promjene ni sjene mijene«, od koga nam silazi »svaki dobri dar i svaki savršeni poklon«? (cf. Jak. 1, 17.) Smije li Vas, svoje prijatelje, zamoliti, da mu pomognete nositi brigu za budućnost?

* * *

Godine 1919. radio je o. Miroslav Vanino D. I. u Sarajevu za katoličku mladež bilo školsku bilo ostalu po bosanskoj prijestolnici. Ubrzo mu promicavi pogled primijeti, da je uzdanica hrvatskoga naroda izvrgnuta kojekakvim lošim utjecajima nesamo ulice nego i — malo paradoksnno, ali istinito — škole! Rat je učinio svoje; raspadanje starih formacija i stvaranje novih nije bilo zgodnom periodom samo zato, da se čovjek, preslab da odoli napastima, dokopa tuđeg imetka, nego i za to, da se pokuša otimačina najvećega ljudskog blaga — vjere i ćudoređa. U mutnom se riba lovi! Valja dakle nešto učiniti. Plan brzo dozori u duši, koja traži slavu Božju i spasenje neumrlih duša. Poglavari dadoše svoj »placet«, i već u listopadu osvane u čednom obliku i odijelu list »Život«, što će izlaziti 10 puta na godinu. Uredništvo i uprava bit će u nobiskupskom sjemeništu u Sarajevu, a tiskat će ga sarajevska Hrvatska tiskara d. d. Odmah u prvom broju

izvješćuje urednik — sam o. Vanino — hrvatsku javnost, što list želi. »Život... je uzeo u svoj program«, tako o. urednik, »čitavo vjersko područje, ukoliko može i mora da zanima svijesna katoličkog svjetovnjaka: i ono, što se izravno ili neizravno tiče objave, i ono, što se odnosi na život u Kristu i po Kristu. Stoga će se na pr. u Životu redati kratki članci iz dogmatike, apologetike, moralke, liturgike, crkvenog prava, crkvene povijesti i umjetnosti, nauke o sv. Pismu; Život će se osvrtni na protuvjerske časopise iznoseći crkvenu nauku i pobijajući mirnim tonom njihove zablude; kadšto će se zabaviti onim filozofskim, literarnim i sociološkim pitanjima, koja zasijecaju u vjersko-čudoredno područje; kitit će se, ako bude odziva, cvijećem religiozne poezije, a osobitu će pažnju podavati njegovanju nutarnjeg, vrhunaravnog življenja pa uz izvorne članke donositi i prijevode vrsnijih djela ascetske literature, kakvom obiluju veliki katolički narodi.« (Život 1919/20., str. 21.22.)

Program koliko obilat, toliko lijep i plemenit: dizati ljude intelektualno i moralno! Je li dakle čudo, što je našao odziva i razumijevanja kod mnogih naših istaknutijih radnika na književnom području, sve iako se mogao, a možda i morao gdje komu poznavao prilika pričiniti i presmion i neizvediv. Tako je ubrzo bila riješena jedna od velikih urednikovih brigâ, naime briga za suradnju. Čitači »Života« će dopustiti, da ovdje zabilježimo imena onih naših zaista plemenitih ljudi, koji u ta teška vremena podupriješ naš list svojom suradnjom. Odmah u prvom broju čitamo uz urednikovo ime još imena o. Emila Springera D. I., dr. Ljube Marakovića, Bogoljuba Stričića, pok. dr. Ive Merza onda još »studenta philosophiae«. K ovima se već u drugom broju, zapravo dvobroju — značajno za tadašnje teške finansijske prilike! — pridružuje sada već pokojni Grgur Galović, duhovnik u Đakovu, sestra Elizabeta, uršulinka u Ljubljani, o. I. E. Kujundžić D. I. u Zagrebu, o. Petar Vlašić, franjevac u Dubrovniku i o. Josip Predragović D. I. u Travniku. Kasnije nailazimo na imena dra Ante Buljana iz Sarajeva, Mg. Zeca D. I. iz Travnika, o. Ivana P. Bocka D. I. iz Sarajeva, Mg. Buljana D. I. iz Travnika, o. Emanuela Krajnovića, franjevca iz Visokog, don Ivana Mikića iz Dalmacije, o. Stjepana Sakača D. I. iz Rima, o. Martina Sopta, franjevca iz Širokog Brijega. Još danas nam je lako razumjeti urednika, kad na Veliki Petak 1920. radosno javlja svojim prijateljima: »Još dva broja — pa će se završiti prvo godišće Života. Prije svega zahvaljujemo Gospodinu Bogu, koji se dostojao blagosloviti sitni naš trud. Počeli smo bez filira, a uzdasmoo se uz Boga najviše u katoličku svijest, i nismo se prevarili. Odziv je bio preko nade. Našao se i lijep broj plemenitih dobrotvora, pa upravo njima treba naša omladina da zahvali, što je mogla dobivati časopis uz cijenu od 5 kruna.« (Život 1919/1920., str. 297.) Led je dakle probijen, iako još nije postignuto sve, što bi se željelo. Jer odmah malo dalje nastavlja naše uredništvo: Iz pisama i usmenih izjava

razabiremo, da Život u glavnom ispunja nadu, koju u nj stavljahu ljudi zabrinuti za budućnost Crkve u Jugoslaviji. Neki žele, da se proširi. I mi to želimo, a što se tiče gradiva, lasno bismo to mogli učiniti, ali skupoća papira i tiska ne dopušta, da te želje za sad ostvarimo. Ovo je ujedno i razlog, što lista ne opremismo, kako bi trebalo. Kapitala nemamo.« »Život« će još dvije godine izlaziti u istom opsegu, tek će zamijeniti oblik izlazeći mjesto na 24 male na 16 stranica većega formata. Međutim se sa svibanjskim brojem godine 1920/21. počeo list da tiska u Zagrebu u tiskari Glasnika presv. Srca Isusova, u kojoj se i danas još štampa, a na početku šk. g. 1922/23. prenesena je u Zagreb i uprava lista. Sve je to bilo kao neko spremanje na veliku promjenu, koja je imala doći. U broju 10. godine 1921/22. javlja uredništvo: »Za tri minule godine »Život« je stekao mnogo prijatelja, daleko više no što se smio i nadati!... Uzdajući se u pomoć Božju i katoličku svijest prijatelja »Života« mi ćemo učiniti jedan korak naprijed: proširit ćemo opseg lista za jednu trećinu... »Život« će zadržati svoj u glavnom praktični smjer: pomoći čitatelju da bolje upozna i jače ljubi dragog Boga i svetu njegovu Crkvu, da sve više usvoji vječna načela Kristova i da razvije u sebi onaj božanski život, što neprestano struji u duše naše iz Boga-čovjeka Isusa Krista.« (str. 186.) Čini se, da urednik u ono vrijeme još nije točno znao, kolika i kakova će se promjena zbiti naredne godine s njegovim »Životom«. Poslušnost ga naime pozva, da preuzme rektorsku službu zagrebačkoga kolegija. Kako nova služba nije dopuštala, da zadrži uredništvo lista, to poglavari predadoše list o. Alfireviću D. I., koji je kao stari urednik nekadašnje »Hrvatske Straže« imao potrebnu spremu za taj težak i odgovoran posao. On je dao listu i oblik, koji još i danas ima. Povećao ga je nesaamo za trećinu nego za polovicu, jer je list počeo izlaziti svaki drugi mjesec na 64 stranice. Na koricama prvoga broja (studeni) 1922. čitamo poruku uredništva: »Ovim brojem ulazi »Život« u četvrto godišće. Kako štovani čitatelji vide, časopis je dobio novi oblik i znatno se povećao. To je zasluga njegovih dobrih pretplatnika, koji su ga doslije tako lijepo raširili i izdašno pomagali... I u novoj će godini »Život« ostati vjeran svome programu... Milostivi Bog neka blagoslovi ovo djelo: pomoć naša u imenu Gospodnjem!«

I ako je list ostao vjeran svojem programu, ipak je nešto promijenio smjer. Jer dok je »Život« do toga vremena imao na oku đaštvo gornjih gimnazijskih razreda te srednju inteligenciju, dotle je novi urednik nastojao, da pruži solidne hrane i višoj inteligenciji prema programu lista. Stoga je gledao, da bi stekao odličnih suradnika i u vanjskom svijetu. Tako smije »Život« da

¹ Među suradnicima nalazimo sveder novih imena. Tako o. Lončara D. I., Mg. Mašića D. I., Mg. Kozelja D. I., Adama Ivičića, bogoslova iz Đakova, S. Starčevića i t. d.

ubraja među njih i priznate veličine u znanstvenom svijetu o. Ericha Wasmanna D. I., o. Viktora Cathreina D. I., koji se ope-
tovano javio svojim prinosom, o. Belu Bangha D. I., o. Cirila
Martindale D. I., o. Schmidta S. V. D., o. Lindworskoga D. I., o.
Valensina D. I. te domaćih naših učenjaka na pr. Dr. Frana
Grivca. List se držao neprestano manje više na istoj visini t. j.
imao je oko 2000 naručnika. Bila bi za naše prijatelje uvreda, da
se još dulje zadržimo kod nedavne prošlosti »Života«. Ljubav,
kojom su list primali i pratili, jamči za to, da bi se dosađivali
čitajući ono, što im je i onako veoma dobro poznato. Stoga baci-
mo još samo kratki pregled u budućnost!

* * *

Omne humanum imperfectum! Je li »Život« svoju zadaću
dobro ispunjavao? Mislimo, da po svemu, što čusmo i vidjesmo,
smijemo reći, da jest. Ali i za nj vrijedi riječ: »omne humanum
imperfectum«! Jedan nedostatak, koji se uvijek osjećao, bio je
bez svake sumnje u tom, što je list, koji je imao donositi i dono-
sio nesamo načelno razlaganje nego i primjenu katoličkih načela
na naše prilike, izlazio tek svaki drugi mjesec. Osjećao je to sam
urednik, osjećali su čitači lista. Da se tu zaista radi o objektiv-
nom »manco«, vidi se najbolje odatle, što strani listovi, koji
svojim smjerom odgovaraju »Životu«, bez izuzetka izlaze svaki
mjesec, a neki pače i dvaput na mjesec. Tako »Stimmen der
Zeit« i »Hochland« u Njemačkoj, »The Month« u Engleskoj,
»Razon y fé« u Španjolskoj, »Estudios« i »Criterio« u Argentini,
»Brotéria« u Portugalu, »Przeglad powszechny« u Poljačkoj,
»Magyar Kultura« u Ugarskoj izlaze svaki mjesec, a »Etudes« i
»Le Correspondant« u Franceskoj te »La Civiltà cattolica« u
Italiji čak dvaput na mjesec. Uz Božju pomoć odlučilo se i naše
uredništvo da od Nove godine počne izdavati list po 10 puta na
godinu t. j. svaki mjesec osim srpnja i kolovoza. No da ne bi na-
stale barem osjetljive materijalne poteškoće, imat će pojedini
broj 48 stranica istoga formata kao i dosele tako, da će cijeli list
imati godišnje tri štampana arka više. Uz neznatnu povišicu na-
ručnine moći će onda list bolje ispunjavati svoju zadaću.

Drugi manjak, koji se možda tu i tamo osjetio, bio je taj,
što se list nije toliko bavio baš našim domaćim prilikama i doma-
ćim problemima. Krive su tomu bile osim već spomenutog preri-
rijetkoga izlaženja i naše poznate prilike. Te prilike doduše još
traju, ali se nadamo, da će list uz mjesečno izlaženje ipak moći
barem nešto bolje i taj svoj zadatak ispuniti, a svoje prijatelje
molimo, da uzmu u obzir prilike, u kojima se sada hrvatska
katolička javnost nalazi.

Nego osim toga obzira molimo i izdašnu pomoć sviju naših
prijatelja, jer ovakova poduzeća imaju Božji blagoslov tek onda,

ako se s uredništvom slože svi prijatelji lista i porade za njegov procvat. Napose bi bilo potrebno, da naši prijatelji: a) prateći naše javne prilike upozore uredništvo »Života«, što bi prema njihovu mišljenju valjalo osvijetliti svijetlom katoličkih načela te tako dati smjernice svim katolicima dobre volje; b) da od potrebe do potrebe upozore naše redništvo, kako su pojedini članci djelovali u njihovu kraju (**idejna pomoć!**) te napokon c) da list podupru naručninom, darovima i sabiranjem novih naručnika (**materijalna pomoć!**). List će stajati od Nove godine Din. 50, a za đništvo Din. 30.

Nakon svega rečenoga suvišno je i spominjati, da će list i dalje raditi u istom pravcu kao i dosele, sve iako će od Nove godine uredništvo preuzeti o. Karlo Grimm D. I., budući da je dosadašnjega urednika pozvala poslušnost, da preuzme upravu zagrebačkoga samostana oo. Isusovaca.

U Zagrebu, pri koncu listopada 1929.

UREDNIŠTVO »ŽIVOTA«.

